

a harmincas évek ilyen volt

Jean Brodie kisasszony fénykora

SPARK, Muriel
Brodie kisasszony
fénykora
(Váradi Péter ford.)
L'Harmattan, 2014
(előkészületben)

A laborjában dolgozó Lockhart kisasszonyt Sandy különlegesnek látta, ahogy körötte három széles padsor tömve volt okker, bronz, fémszürke, kobaltkék és egyéb színű kristályokat, porokat és folyadékokat tartalmazó téglékkel, izgalmas formájú üvegedényekkel, amelyeket üvegdugó vagy pipa alakú üvegcső zárt le. Mindössze egyszer fordult elő, hogy Sandy óra közben nyitott a terembe. Az idősebb, nagyobb lányok, néhányan már domborodó mellel, párosával álltak a padokban, előttük gázláng. Kezükben egy-egy zöld anyaggal teli üvegcsövet tartottak, az üvegcsövek táncoltak a lángokban, tucatnyi táncoló zöld kémcső és láng, végig a padok mentén. Odakint a szélben a fák csupasz, téli ágai végigkaristolták a hosszú terem ablakait, a fák felett a hideg téli ég és a hatalmas, vöröslő Nap. Sandy akkor és ott arra gondolt, hogy ezek a napok bizonyára élete legboldogabb szakaszát jelentik, és alig várta, hogy megoszthassa Jennyvel azt a megígéző belátást, hogy a felsőbb tagozat csodálatos lesz, Lockhart kisasszony pedig gyönyörű.

– A laborszobában minden lány azt csinálta, amit akart – mondta Sandy –, és ami egyben kötelező is.

– Brodie kisasszony osztályában nagyon sokszor azt csinálhatunk, amit akarunk – mondta Sandy –, és a mamám azt mondja, hogy Brodie kisasszony egyenesen túl sok szabadságot hagy nekünk.

– Én szeretek Brodie kisasszonyhoz járni – mondta Jenny.

– Én is – mondta Sandy. – Ő igyekszik fejleszteni az általános ismereteinket, azt mondja a mamám.

Azonban továbbra is a laborszobába tett látogatások jelentették Sandy legtitkosabb örömét, ezért nagyon gondosan számította ki, milyen időközönként ejtett tintafoltot a fehér blúzára, nehogy Brodie kisasszony gyanút fogjon, hogy a foltok nem teljesen véletlenül keletkeznek. Lockhart kisasszony ilyenkor megfogta a karját, és óvatosan a ruhájain keletkezett tintafoltra nyomta a vegyszeres vattát, miközben Sandy lenyűgözve állt a hosszú szobában, e tudóstánár törvényes birodalmában, ahol mindenre a varázslatoság párja szítált. Azon a napon, amelyen Rose Stanley-t énekóra után a laborszobába küldték, hogy blúzájának ujjáról eltávolíttassa a tintafoltot, Brodie kisasszony így szólt az osztályához:

– Óvatosabban kell bánniuk a tintával. Nem akarom, hogy a tanítványaim állandóan le-fel szaladgáljanak a laborszobába és vissza. Meg kell őriznünk a jó hírünket.

Majd hozzátette:

– A művészet a tudomány felett áll. A művészet jön előbb, és csak utána a tudomány.

A tábla fölül letekerték a világtérképet, mert földrajzóra következett. Brodie kisasszony a tábla felé fordult, hogy megmutassa pálcjával Alaszka elhelyezkedését. Am hirtelen visszafordult az osztály felé, és azt mondta: – A művészet és a vallás az első, utána a filozófia következik, és csak végül a tudomány. Ez az élet nagy témáinak rendje, ebben a fontossági sorrendben.

Ez volt az osztály Brodie kisasszonnal töltött két évének első tele. A nap-tár ezerkilencszázharmincegybe fordult. Brodie kisasszony már kiválogatta kedvenceit, vagyis inkább azokat, akikben megbízott; vagy még inkább azokat, akiknek a szülei bízott a tekintetben, hogy nem fogják bepanaszolni oktatási gyakorlatának haladó és lázadó vonatkozásai miatt, vagy azért, mert túl felvilágosultak az ilyesmihez, vagy azért, mert túlságosan felvilágosulatlanok, vagy mert túlzó áhitattal fogadták rettentő szerencséjüket, hogy kislányuk képzését egy alapítványi iskolára bízhatták, vagy pedig mert túlságosan is bíztak másokban ahhoz, hogy kislányuktól valaha is megkérdezzék, vajon mit is tanul abban a viszonylag jó nevű iskolában. Brodie kisasszony e kitüntetett kislányait meginvitálta magához teára, és szavukat vette, hogy a többieknek nem mesélik el, hogy ő bizalmába fogadta őket, hogy a magánéletéről és az igazgatónővel és annak szövetségeseivel való konfliktusairól mesél nekik. A lányok felfogták, hogy Brodie kisasszony kockára tette értük az egész karrierjét. „Ez kizárólag

magukat szolgálja, lányok – a hatásom, most, a fénykoromban.” Így kezdődött a Brodie-csoport története. Eunice Gardiner először olyan csöndes volt, hogy nem lehetett érteni, miért esett rá Brodie kisasszony választása. Am végül a teaparty-k csodálatos és felszabadító élményének hatására ugrándozni kezdett és cigánykerekeket hányt a szőnyegen. – Maga egy Áriel – mondta Brodie kisasszony. És ettől fogva Eunice cserfessé vált. Vasárnaponként azonban nem volt szabad cigánykereket hánynia, mert Brodie kisasszony sok vonatkozásban velejég edinburgh-i vénkisasszony volt. Eunice Gardiner csak szombatoként, tea előtt cigánykerekezhett a szőnyegen, vagy pedig tea után Brodie kisasszony konyhájának linóleumán, miközben a többi lány mosogatott, és a mézet nyalagatta az ujjáról, amely akkor került rá, amikor kézzel kézre adták egymásnak a csuprot, hogy visszategyék a konyhakredencbe. Huszonnyolc év telt el azóta, hogy Eunice-nek megtört a jég Brodie kisasszony lakásán, mígnem ő, aki végül ápolónő lett és egy orvoshoz ment feleségül, egy este így fordult a férjéhez:

– Jövőre, amikor a Fesztiválra megyünk . . .

– Akkor?

Eunice éppen egy gyapjútakarón dolgozott, és közben öltést váltott.

– Igen? – kérdezte a férfi.

– Amikor Edinburgh-ba megyünk – mondta –, emlékeztess rá, hogy látogassam meg Brodie kisasszony sírját.

– Ki az a Brodie kisasszony?

– Az egyik tanárom volt, nagyon művelt nő. Egyszer egyedül elment az Edinburgh-i Fesztiválra. Akkoriban gyakran meghívott bennünket magához teázni, és a fénykoráról mesélt nekünk.

– Minek a fénykoráról?

– A magáéről. Egyszer egy nyaraláson egymásba szerettek egy egyiptomi futárral, de inkább visszatért hozzánk, hogy meséljen róla. Volt néhány kedvenc diákja. Én is köztük voltam. Tudod, spárgáztam neki, és megnevettettem.

– Mindig is tudtam, hogy a gyerekkorod egy kissé különös volt.

– De ő nem volt különös vagy örült. Ugyanolyan normális volt, mint bárki más. Pontosan tudta, hogy mit csinál. Az életéről is mesélt nekünk, mindent elmondott.

– Akkor meséld el.

– Ó, hosszú történet. Csak egy egyszerű vénkisasszony volt. Virágot kell vinnem a sírjára – de nem is tudom, megtalálom-e majd.

– Mikor halt meg?

– Közvetlenül a háború után. Akkoriban már nyugdíjas volt. A nyugdíjazása meglehetősen tragikus volt, rákényszerítették, hogy idő előtt nyugállományba menjen. Az igazgató sosem kedvelte igazán. De ez hosszú történet. A saját tanítványainak egyike árulta el, úgy is hívtak bennünket, hogy a Brodie-féle csapat. Sohasem jöttem rá, hogy melyikünk volt.

Itt az ideje, hogy elbeszéljük Brodie kisasszony Edinburgh óvárosán keresztül megtett hosszú sétáját, aki egy márciusi pénteken, amikor az iskola központi fűtése felmondta a szolgálatot, és amikor mindenki mást felöltöztettek és hazaküldtek, maga köré gyűjtötte a csapatát, akik felöltötték mélybíbor kabátjukat és zöld-fehér bőbitás fekete velúrkalapjukat. Metsző, jeges szél fújt, az ég behorpadt a közelgő havazás terhétől. Sandy mellett Mary Macgregor lépdelt, mert Jenny hazament. Monica Douglas, aki később arról lett nevezetes, hogy a matekpéldákat fejben oldotta meg, és hogy nagyon fel tudott dühödni, mögöttük sétált sötétvörös képpel, széles orrával és a kalapja alól kiálló rövid, merev fekete loknijával, fekete gyapjúharisnyába bujtatt lábai pedig olyanok voltak, akár a cölöpök. Mellette Rose Stanley lépkedett, magasán, szökén és viaszfakó a bőrrel; még nem tette híressé érzékisége, és kizárólag vonatokról, darukról, gépkocsikról, építőjátékokról és egyéb fiús dolgokról volt hajlandó beszélgetni. Nem a motorok működése vagy az építőjáték konstrukciós lehetőségei érdekelték, hanem a nevük, a színeik, a gépkocsik gyártói és teljesítménye, valamint

a különböző építőjátékok ára. Fáradhatatlan kőkerítés- és famászó volt. És habár ezek a tizenegyes éves Rose Stanleynek fiús vonásokat kölcsönöztek, de érintetlenül hagyták mélyen rejlő nőességét, és a fenti témákban gyűjtött felszínes ismeretei szinte tudatos felkészülésnek tűntek azokhoz a beszélgetésekhez, melyeket néhány évvel később folytatott a fiúkkal.

Rose mellett lépkedett Brodie kisasszony, fejét felszegve, mint Sybil Thorndike, orra domborún és büszkén pózolt. Bő, barna posztókabátját viselte, szorosan begombolva gallérját, barna kalapjának peremét pedig egyik oldalon felfelé, a másikon lefelé hajtotta. Brodie kisasszony mögött, a csoport utolsó tagjaként haladva Eunice Gardiner, aki huszonnyolc évvel később azt mondta Brodie kisasszonynak: „Meg kell látogatnom a sírját”, minden léptét egy sasszéval toldotta meg, mintha bármely pillanatban táncra perdülhetne a kövezeten, úgyhogy Brodie kisasszony időről időre hátrafordulva így szólt, „Eunice, elég!” És időről időre kissé lemaradt, hogy Eunice mellett menjen.

Sandy, aki már olvasta az *Emberrablókat*, éppen annak hőisével, Alan Breckkel beszélgetett, és hálás volt Mary Macgregor társaságáért, mert Maryvel nem kellett beszélgetnie.

– Mary, csöndesen beszélgethetek Sandyvel.

– Sandy nem beszélget velem – felelte Mary, aki később, abban a hoteltűzben fel-alá rohangált, míg meg nem halt.

– Sandy nem tud beszélgetni magával, ha ilyen ostoba és mogorva. Legálább próbáljon meg barátságos kifejezést erőltetni az arcára, Mary!

– Sandy, vigye el ezt az üzenetet Macphersonékhoz, a bozótoson túlra – mondta Alan Breck. – Az életem függ ettől, és a mi közös Ügyünk.

– Nem fog csalódní bennem, Alan Breck – mondta Sandy. – Soha.

– Mary – szólalt meg mögötte Brodie kisasszony –, kérem, próbálja meg tartani a lépést Sandyvel.

Sandy azonban továbbra is Mary előtt haladt, mégpedig Alan Breck biztatására, aki olyan hálát és lelkesedést érzett amiatt, hogy Sandy még a bozótoson is kész keresztülvágni, hogy azzal boldoggá tette Sandyt.

Mary próbálta tartani vele a lépést. Éppen a Meadowson vágta át, egy tágas közparkon, amely zölden világított a hóval teli ég alatt. Az Óváros felé tartottak, ahol Brodie kisasszony elmondása szerint látni fogják, hol zajlott a történelem; útjuk a Middle Meadow sétányon át vezetett.

Eunice, aki egyedül ment a sor végén, egy mondókára kezdett ugránozni, amelyet magában mondogatott:

„Edinburgh, Leith, Portobello, Musselburgh and Dalkeith”.

Aztán megcserélte lábait, és:

„Edinburgh, Leith...”

Brodie kisasszony megfordult, és pissegett, majd előreszólt Mary Macgregornak, aki egy szemből közeledő indiai diákra meredt:

– Mary, nem akarsz rendesen menni?

– Mary – mondta Sandy –, ne bámuld a barna embert.

A leszidott gyerek kifejezéstelenül Sandyre nézett, és megpróbálta szaporítani a lépteit. Sandy azonban elég sajátos módon haladt, hol előreszaladt, hogy pedig kissé lemaradt, követve annak a dalocskának a ritmusát, amelyet Alan Breck énekelt neki, mielőtt nekivágott a bozótosnak, hogy elvigye az üzenetet, amely majd megmenti Alan életét. A férfi így énekelt Sandynek:

*Ez Alan kardjának dala,
mit a kovács készített,
a tűzben megedzett,
és most Alan Breck kezében ragyog.*

Majd Alan Breck Sandyt vállon veregetve így szólt: „Sandy, maga bátor leány, bátorsága vetekszik a nagy Királyok legvitézebb katonáiéval.”

– Ne menj olyan gyorsan – zsörtölődött Mary.

– Emeld fel a fejedet, és úgy menj! – mondta Sandy. – Tartsd a lépést, gyérünk!

Am Sandy hirtelen azt érezte, hogy kedves szeretne lenni Mary Macgregorhoz, és eszébe jutott, hogy vádaskodás helyett lehetne vele kedves, sőt kedvelhetné is. Háta mögött meghallotta Brodie kisasszony hangját: – Maguk mindannyian leendő hősnők. Britanniának olyan országgá kell válnia, amelyben hősnők élhetnek. A Nemzetszövetség... – Brodie kisasszony jelenlétének hatására Sandy most, amikor már-már kedvesen fordult oda Mary Macgregorhoz, elfojtotta magában a késztetést. Hátranézett a társaira, és hirtelen egyetlen testnek látta őket, melynek feje Brodie kisasszony. Saját magát, a hiányzó Jennyt, az örökké hibáztatott Maryt, Rose-t, Eunice-t és Monicát egy rémisztő pillanatig csupán eszköznek látta Brodie kisasszony végzetének kibontakozásában, mintha Isten akaratából születtek volna erre a feladatra.

Ettől a kísértés, hogy kedves legyen Mary Macgregorhoz, csak még jobban megrémítette, hiszen az elszigetelné a többiektől, magányossá válna, és még több joggal hibáztatnák, mint Maryt, aki bár hivatalosan az ügyetlen és esetlen közülük, ám legalább abba a kategóriába tartozik, amelyet Brodie kisasszony a leendő hősnőknek tart fenn. Így aztán, a tárasságban való pozícióját megőrzendő, Sandy így szólt Maryhez: – Nem mennék melletted, ha Jenny itt lenne. – És Mary így válaszolt: – Tudom. – És Sandy ismét csak gyűlölni kezdte magát, és rá-rámordult Maryre, és úgy érezte, hogy ha valamit elég sokszor csinálsz, akkor az egy idő után helyessé válik. Mary sírni kezdett, de csendesen, úgyhogy Brodie kisasszony nem

vette észre. Sandy nem tudta, mit kezdjen ezzel, és úgy döntött, hogy inkább észre sem veszi, és férjzett hölgygé válik, aki éppen a férjével vitatkozik:

– Nos, Colin, meglehetősen nehéz egy nőnek, amikor a fények kialszanak a lakásban, és nincs férfi odahaza.

– Drága Sandy, hát honnan tudhattam volna. . .

Amikor a park végébe értek, egy csapat cserkészlány jött szembe. Brodie kisasszony tanítványai – Mary kivételével – mind mereven előre szegezett tekintettel, felemelt fejfel haladtak el mellettük. Mary csak bámulta a nagy, sötétkék ruhás lányok vidám seregét és az általuk Brodie kisasszony jelenlétében használnál harsányabb beszédét. Elhalad egymás mellett a két csapat, és Sandy így szólt Maryhez: – Illetlen dolog bámulni. – És Mary így felelt: – Nem bámultam. – Mindeközben Brodie kisasszonyt a mögöttük haladó lányok a cserkészletről és a kiscserkészletről kérdezték, mivel az iskolában meglehetősen sok korukbeli kislány lépett be közéjük.

– Akik az ilyesmit szeretik – mondta Brodie kisasszony a maga legjobb edinburghi hangján –, azoknak ez való.

Ezzel a cserkészlethez és kiscserkészlethez való csatlakozás lehetősége ki is volt zárva. Sandy felidézte, hogy Brodie kisasszony mennyire csodálta Mussolini menetelő csapatát, és a képet, melyet Brodie kisasszony egyik itáliai nyaralásáról hozott magával a római utcákon diadalmasan menetelő fekete egyenruhásokról.

– Ők a fasiszták – mondta Brodie kisasszony, majd lebetűzte. – Rose, kik ezek a férfiak?

– A fasiszták, Brodie kisasszony.

Olyan sötétek voltak, amelyet csak el lehet képzelni, és a legelválogosabb sorokban meneteltek, azonos szögben feltartott kézzel, miközben Mussolini egy emelvényen állt, mint valami tornatanár vagy cserkészvezető, és nézte őket. Mussolini a fasisztáival véget vetett a munkanélküliségnek, és az utcákon nem volt többé szemét. Sandy úgy érezte ott, a Middle Meadow sétány végén, hogy a Brodie-csoport Brodie kisasszony fasisztái, ami rejtve marad az avatatlan szemek előtt, ám ők a maguk módján mindannyian a kisasszony ilyen vagy olyan igényeit elégitik ki. Ezzel persze semmi gond, ám úgy érezte, hogy Brodie kisasszony cserkészellenessége mögött a féltékenység munkál, ami ellentmondásos és kellemetlen érzést kavart fel benne. Talán a cserkészek túlon túl is egyfajta rivális fasiszták voltak, és Brodie kisasszony ezt nem szenvedhette. Sandy arra gondolt, hogy esetleg ő is csatlakozhatna hozzájuk. Ám ismét elkapta a rémület, hogy kizárják a csoportból, és el kellett vetnie az ötletet, mert szerette Brodie kisasszonyt.

– Kellemesen érezzük magunkat egymás társaságában, Sandy – mondta Alan Breck, és lába alatt a hajó órakabinjának véres padlóján megcsikordultak a törött üvegcserépek. Felvett egy kést az asztalról, és levágta vele kabátjának egyik ezüstgombját. – Ha valahol felmutatod ezt a gombot – mondta –, Alan Breck barátai megtalálják.

– Jobbra fordulunk – mondta Brodie kisasszony.

Az Óváros közelében jártak, ahol korábban egyikük sem nézett szét igazán, mert egyikőjük szüleit sem érdekelte annyira a történelem, hogy a gyermekét elvitte volna a dohos nyomornegyedek ama szövevényes bugyrába, amely akkoriban az Óváros volt. Canongate, Grassmarket, Lawnmarket – ezek a nevek mind a bűn és a nyomor kódéba burkolóztak: „A rendőrség elfogta a lawnmarketi férfit.”

Egyedül Eunice Gardiner és Monica Doublas járta meg gyalogosan a Royal Mile-t a High Streeten, a vártól egészen Holyroodig. Sandyt egy nagybátyja vitte egyszer el autón Holyroodba, és látta azt az igen rövid, és túlságosan is széles ágyat, amelyben Mária, a skótok királynője aludt, valamint a szobácskát, még a saját otthoni szobájánál is kisebbet, amelyben a királynő Rizzióval kártyázott. Most éppen egy nagy téren haladtak át, a Grassmarketen, a vár alatt, amely tulajdonképpen mindenütt ott volt, és egy széles völgy választotta el a házaktól, amelyekben annak idején az arisztokraták laktak. Sandy – életében először – ismeretlen tájon járt, mely új szagokkal, formákkal és nyomorgókkal tárulkozott fel előtte. Egy férfi a jéghideg kövezeten ült, egyszerűen csak ott ült. Egy csapat gyerek, köztük többen egyszerű félcipőben, valamilyen harci játékot játszott, és néhányan odakiáltottak Brodie kisasszony lila egyenruhás csoportjának, de a lányok nem ismerték a szavakat, csak annyit értek, hogy valami obszcenitás lehet. A sötét sikátorokból kendőbe burkolódzott nők és gyerekek bukkantak elő, majd tűntek el ismét. Sandy hirtelen azt vette észre, hogy zavarodottságában Mary kezét szorongatja, a többiek is kézen fogva ácsorognak, miközben Brodie kisasszony a történelemről mesél nekik. Befordultak a High Streetre, és „John Knox – mondta Brodie kisasszony – megkeseredett ember volt. Sohasem tudott szót érteni a vidám francia királynővel. Mi edinburghiak

rengeteget köszönhetünk a franciáknak. Mi európaiak vagyunk.” A szagok izgatón rettenetesek voltak. A High Street felső részén, az út közepén kisebb tömeg verődött össze. „Haladjunk el mellettük csöndben” – mondta Brodie kisasszony.

A tömeg közepén egy férfi és egy nő volt, a többiek pedig körülállták őket. Ordítottak egymással, és a férfi kétszer megütötte a nőt, a fején. Egy másik, apró termetű, dús fekete hajú nő, erősen vörös arccal és hatalmas szájjal, előlépett, és megragadta a férfi karját.

– Velem kezdj, mint férfi a férfival! – mondta.

Sandy időről időre felidézte magában ezt a jelenetet, és egész életében tűnődött rajta, hogy vajon miért azt mondta a nő, hogy „velem kezdj, mint férfi a férfival” ahelyett, hogy „férfi a nővel”, de sohasem jött rá a magyarázatra.

És a szintén Edinburghban felnőtt emberekkel beszélgetve Sandy egész életében újra és újra döbbenet eszmélt rá, hogy ott másfajta népek is éltek, akik nem olyanok, mint az övéi, és akikkel kapcsolatban mindössze az általuk lakott városrészek, utcák és nevezetes épületek nevét ismerte. Ugyanígy másoknak is megvoltak a maguk ezerkilencszázharmincas évei. Amikor a zárdában, élete delén túl lehetővé vált számára, hogy látogatókat fogadjon – jóval többet, mint azt a rend törvényei engedték, ám Sandy esetében a könyve miatt kivételt tettek –, egy férfi ezt mondta: „Magával egy időben jártam én is iskolába Edinburghban, Helena nővér”, és Sandy, akit immár évek óta a Színeváltóság Helene nővéreként ismertek, megragadta a kisablak rácsait, ahogy az szokása volt, és apró, gyöngécske szemével megnézte magának a férfit, és megkérte, hogy meséljen neki az iskoláskoráról és az iskolájáról, és az általa ismert Edinburghról. És ismét csak az derült ki, hogy a férfi Edinburgh-ja teljesen más volt, mint Sandyé. A férfi bentlakásos iskolája hideg volt és szürke. Dölyfös angolok „vagy majdnem angolok” tanították, ahogy a látogató fogalmazott, akik „harmadrangú képzettséggel” bírtak. Sandy emlékei szerint ők még csak meg sem kérdőjelezték tanáraik képzettségét, és az iskola mindig napfényes volt, avagy, telente, selymes északi fény világította meg.

– De Edinburgh – mondta a férfi – gyönyörű város volt, gyönyörűbb, mint most. Persze a nyomornegyedeket azóta felszámolták. Mindig is az Óvárost szerettem legjobban. Szerettünk a Grassmarketnél lófrálni, meg ilyen helyeken. Építészeti tekintetben egész Európában nem találni csodálatosabb látványt.

– Egyszer elvittek bennünket sétálni a Canongate-re – mondta Sandy –, de ijesztő volt az a sok mocsok.

– Igen, a harmincas évek ilyen volt – mondta a férfi. – De mondja csak, Helena nővér, önre mi tette a legnagyobb hatást a harmincas években? Úgy értem, tizenéves korában. Olvasta Audent vagy Eliotot?

– Nem – mondta Sandy.

– Mi, fiúk, nagyon odavoltunk Audentért, meg persze a köréért. A spanyol polgárháborúba akartunk menni, hogy mellette harcoljunk. A köztársaságiak oldalán, persze. Az iskolában maguk állást foglaltak a spanyol polgárháborúban valamelyik fél mellett?

– Nos, nem igazán – mondta Sandy. – Mi teljesen másként éltünk akkoriban.

– Akkoriban maga nem volt katolikus, igaz?

– Nem – mondta Sandy.

– Az ember életében nagyon fontosak a tizenévesen szerzett benyomások – mondta a férfi.

– Ó, igen – mondta Sandy –, még akkor is, ha ez olyasmi, amivel az ember aztán szembefordul.

– Akkor hát mi volt magára a legnagyobb hatással Helena nővér? Politikai vagy személyes jellegű élmény volt? A kálvinizmus?

– Ó, nem – mondta Sandy. – Hanem egy bizonyos Brodie kisasszony a fénykorában.

Azzal visszacsukta a nézőke rácsait, mintha csak szabadulni szeretne a másik oldalról rávetülő pillantás előtt, mert ő – szemben a többi apáccal, akik, ha ritkán látogatójuk jött, mellük előtt összefont karral jó mélyen hátrahúzódtak a sötétbe – mindig is előrehajolt, és mindkét kezével megragadta a rácsot, a többi nővér pedig megjegyezte, hogy Helena nővérnek újabb, mióta váratlan hírnévre jutott pszichológiai munkáját megírta, túl sokat kell foglalkoznia a világi dolgokkal. Ám Sandynak ezt vállalnia kellett, megragadta hát a rácsot, és fogadta a válogatott látogatókat: pszichológusokat és katolikus istenkeresőket, a felső köröknek író újságírókat és a tudósokat, akik a morális észlelésről kialakított sajátos nézeteit akarták vele megbeszélni, ahogy azt „A közhely színeváltozása” című könyvében kifejtette.

(regényrészlet)

VÁRADI PÉTER FORDÍTÁSA